

[Ih Thyregod.]

et spørgsmål, vi må se på. Der er endvidere spørgsmålet om, i hvilket omfang man kan klare den videnskabelige forskning gennem fotokopiering; det er mit indtryk fra de oplysninger, vi har fået, at der er tale om meget små bevillinger til dette, men det er helt klart, at i det omfang der skal ydes en gave, må der ske en fotokopiering med mikrofilm eller på anden måde, inden udlevering finder sted. Der er også spørgsmålet om eventuelt at yde rejsestipendier med henblik på fremtidige studier på Island i det omfang, man udleverer disse håndskrifter. Endelig må det være et rimeligt krav, at kommissionen får lejlighed til at se den tidligere omtalte fortrolige liste.

Når vi har ønsket, at der skulle optages forhandling med kommissionen om disse spørgsmål, er det af mange grunde; for det første fordi vi kommer helt uden om det synspunkt, som vi diskuterede meget i 1961, nemlig spørgsmålet, om der foreligger en ekspropriation. Hvis kommissionen tiltræder et forslag, er det helt klart, at så opstår der ikke spørgsmål om ekspropriation. Situationen var den i 1961, at der blev afgivet en udtalelse fra det juridiske fakultet ved universitetet i København, hvor et flertal gik ind for, at der forelå ekspropriation, et mindretal for det modsatte, medens der ikke fra Århus universitet forelå nogen endelig udtalelse. Man kan nærmere diskutere, hvad der ligger i dette med ekspropriation. Det kan være spørgsmålet om almenvellet; det kan også være spørgsmålet om erstatning. Det er tvivlsomme spørgsmål, som jeg ikke her skal komme nærmere ind på. Det var det, som var baggrunden for udsættelsen i 1961, og jeg tror, det fra alle sider må erkendes, at det både for Danmark og Island må være en fordel, at den gave, som skal ydes, ydes uden retssag om grundlovmæssigheden af folketingets lov, og at den ydes med billighed af så stor en del af folketingets medlemmer som muligt.

Hvis man optager forhandlinger med stiftelsen, undgår man jo også at gøre indgreb i stiftelsens forhold, noget, der kan anføres en række principielle betænkeligheder ved.

Man har under forhandlingerne i 1961 anført forskellige synspunkter. Man har

bl. a. anført dette, at når arkivalier og håndskrifter befandt sig på et museum, på et bibliotek, så ville det skabe et farligt præcedens at udlevere dem. Jeg tror da ikke, dette hensyn bør være afgørende. Der er dog noget ganske særligt mellem Danmark og Island gennem det fællesskab, der hidtil har bestået, og dette kan ikke side-stilles med udleveringer, som der i øvrigt kunne blive tale om.

Hvad angår forskningen, er det spørgsmålet, i hvilket omfang man gennem fotokopiering og på anden måde kan klare sig uden disse håndskrifter.

Et problem, der også foreligger, og som har været fremdraget og også har betydning, er dette, at Island, selv om man har opført dette nye institut — eller skal opføre et nyt institut — jo ikke har et bibliotek med håndskrifter fra andre lande ligesom det kgl. bibliotek, der har en meget smuk samling på dette område, og det vil sige, at den forskning, som vil komme til at foregå på Island, ikke vil have det brede sigte, som en forskning hernede vil kunne få. Jeg tror derimod ikke på den påstand, som har været fremsat fra videnskabelig side, at håndskrifterne henligger i forsømt tilstand på Island. Jeg tror, det er en af de overdrivelser, som diskussionerne har ført med sig.

Som sagt håber jeg på den anden side, at der i det folketingsudvalg, som vil blive nedsat, vil være mulighed for at komme ind i en grundig udvalgsbehandling angående disse spørgsmål. Det ærede medlem hr. Dupont gav udtryk for, at det var håbløst at tale om et forlig, fordi videnskabsmændene havde optrådt, som de havde gjort. Det kan jeg ikke tænke mig kan være rigtigt, for det er dog folketinget, der skal afgøre det, og vi må have mulighed for, hvis man ønsker en grundig udvalgsbehandling, at tale helt frit. Det er efter min opfattelse heller ikke rigtigt, at man er tvunget til at genfremsætte eller rettere tvunget til at gennemføre det samme lovforslag som hidtil. For hvis situationen er den, at der opnås et bredt forlig i folketinget om en vis udformning af lovforslaget efter andre kriterier, ja, så må det også binde, således at de folketingsmedlemmer, som går ind for et sådant forlig, ikke bagefter kan begære lovens stadfæstelse udskudt.